

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. K. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie ukończył wieku 60 lat oraz nie udowodnił 15 lat wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Na podstawie dołączonych do wniosku dokumentów Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku 25 lat, 9 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 14 lat, 10 miesięcy 27 dni pracy w szczególnych warunkach. Do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 14 września 1976 roku do dnia 27 kwietnia 1978 roku oraz od dnia 12 maja 1980 roku do dnia 20 sierpnia 1981 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych – ponieważ w dokumentacji zastępczej brak jest informacji, że praca wykonywana była w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Nadto organ rentowy wskazał, że z zakresu obowiązków wynika, że wnioskodawca naprawiał sprzęt rolniczy oraz ciągniki.

/decyzja – 143-144 akt ZUS/

W odwołaniu złożonym w dniu 24 października 2013 roku wnioskodawca uznał powyższą decyzję za krzywdzącą. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

/odwołanie – k. 2 – 3 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 25 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4-4 odwrót/

Na rozprawie w dniu 14 lutego 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy popierał odwołanie. Pełnomocnik organu rentowego wnosił o oddalenie odwołania.

/e-protokół rozprawy – k. 15/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. (2) urodził się w dniu (...).

W dniu 19 marca 2013 roku złożył wniosek o emeryturę.

/okoliczność bezsporna - wniosek o emeryturę – k. 1 – 4 akt ZUS/

Na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony ma udokumentowane 25 lat, 9 miesięcy i 27 dni stażu sumarycznego, w tym 25 lat 8 miesięcy i 6 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 5 dni okresów nieskładkowych.

/okoliczność bezsporna - karta przebiegu zatrudnienia – k. 141/142 akt ZUS/

Na dzień 1 stycznia 1999 roku organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych 14 lat 10 miesięcy i 27 dni.

/decyzja – k. 143/144 akt ZUS/

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczność bezsporna - wniosek o emeryturę – k. 1 – 4 akt ZUS/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych.

Sąd oddalił wniosek wnioskodawcy i jego pełnomocnika o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków Z. O. i M. J. na okoliczność, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B., gdyż warunki określone do uzyskania prawa do emerytury muszą być spełnione kumulatywnie. Skoro więc wnioskodawca nie spełnił jednej z przesłanek – nie osiągnął wymaganego wieku, w ocenie Sądu bezprzedmiotowym jest badanie czy posiada odpowiedni staż pracy w szczególnych warunkach. Przeprowadzenie powyższego dowodu spowodowałoby jedynie niepotrzebne przedłużenie postępowania, a pozostawałoby bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie może być uwzględnione.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, Nr 1440), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku ust. 2 w/w przepisu uległ zmianie poprzez rezygnację ustawodawcy z warunku rozwiązania stosunku pracy (ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – art. 1 – Dz. U. z 2012r., poz. 637).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) **osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;**
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl art. 27 pkt 1 cytowanej ustawy wymagane okresy składkowy i nieskładkowy wynoszą co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Ubezpieczony domaga się przyznania emerytury w wieku obniżonym - 60 lat i wiek ten ukończy w dniu 11 lutego 2017 roku.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony ma udokumentowane 25 lat, 9 miesięcy i 11 dni stażu sumarycznego, w tym 25 lat 8 miesięcy i 6 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 5 dni okresów nieskładkowych.

Na gruncie przywołanych przepisów podkreślić należy, że do przyznania emerytury konieczne jest aby wszystkie wskazane w cytowanych przepisach przesłanki zostały spełnione łącznie. Wnioskodawca musi zatem wykazać, nie tylko że spełnił warunki stażowe w postaci wymaganego 25-letniego stażu ogólnego i 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 roku, ale także **mieć ukończone 60 lat** oraz nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego, albo złożyć wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa.

Bez kumulatywnego spełnienia powyższych warunków prawo do emerytury w oparciu o art. 184 cytowanej ustawy, nie przysługuje.

Zauważyć ponadto należy, że przesłanki warunkujące nabycia prawa do emerytury określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych muszą być spełnione łącznie, a niespełnienie którejś z nich wyłącza możliwość przyznania prawa do tego świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 lipca 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 600/12, LEX nr 1217837).

W związku z tym, że wnioskodawca nie osiągnął wieku 60 lat na dzień wydania zaskarżonej decyzji, ani nawet na dzień zamknięcia rozprawy, bez znaczenia pozostawała kwestia okresu pracy w warunkach szczególnych. Nie spełnił bowiem jednego z warunków koniecznych do uzyskania prawa do emerytury, tj. nie osiągnął wymaganego wieku.

Należy zwrócić uwagę, że skarżący w toku procesu podnosił fakt spełnienia przesłanki 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. W związku z tym, że odwołujący nie spełnił warunku w postaci osiągnięcia wieku 60 lat, Sąd nie zajmował się kwestią spełnienia pozostałych przesłanek. Niespełnienie bowiem chociażby jednego z warunków wymaganych w art. 184 ustawy, czyni jego odwołanie bezzasadnym. W okolicznościach sprawy ustalenie powyższego, byłoby żądaniem ustalenia prawa na przyszłość. Norma prawna art. 184 ustawy konkretyzuje przesłanki nabycia prawa do emerytury, zatem wykluczony jest stan, gdy bez spełniania jednej z normatywnych przesłanek strona będzie dochodziła ustalenia prawa na przyszłość. Wymaga przy tym podkreślenia, że ustawodawca zagwarantował określone w przepisie szczególne uprawnienie w konkretnych okolicznościach faktycznych, co wyklucza możliwość zagwarantowania tego prawa w drodze wykorzystania przepisu proceduralnego.

Sąd Okręgowy dokonując wskazanej oceny prawnej miał na względzie pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, wyrażony w wyroku z dnia 29 kwietnia 1993 roku w sprawie o sygn. akt III AUr 316/93 (OSA 1993/10/41) stwierdzającym, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych brak jest podstaw prawnych do ustalania w sentencji wyroku w oparciu o art. 189 k.p.c. okresów zatrudnienia lub innych okresów składkowych i nieskładkowych, o ile okresy te nie rzutują na prawo do świadczenia lub jego wysokość, jak również analogiczny pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 13 marca 1995 roku w sprawie o sygn. akt III AUr 1096/94 (OSA 1995/11-12/77).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, przedmiot żądania (sporu) jest określony treścią decyzji organu rentowego, od której odwołanie wszczyna postępowanie przed sądem, co oznacza, że przedmiotem oceny sądu w sprawie dotyczącej przyznania emerytury, jest prawo do świadczenia, nie zaś poszczególne przesłanki, od spełnienia których przepisy prawa uzależniają przyznanie tego świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 października 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 803/12, OSA 2013/4//106-113, por. również wyroki: Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 352/12, LEX nr 1223242, Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 października 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 529/12, LEX nr 1223161).

Należy dodać, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyroki ustalające występują wyjątkowo i tylko wówczas, gdy przepis tak stanowi np. ustalenie istnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, obowiązku opłacania składek, zwrotu nienależnego świadczenia. Regułą jest, że sąd bada prawo do konkretnego świadczenia lub

jego wysokości. Przepisy prawa materialnego regulują bowiem prawo do konkretnych świadczeń (emerytury, renty, zasiłku itp.), a więc takie również jest roszczenie ubezpieczonego, który może domagać się przyznania świadczenia lub wzrostu jego wysokości.

Podkreślenia wymaga również to, że decyzja organu rentowego przyznaje świadczenie lub odmawia jego przyznania lub zmiany wysokości, a ustalenia w zakresie uwzględnienia lub nieuwzględnienia konkretnych okresów znajdują się w uzasadnieniu decyzji. Skoro więc sporny okres pracy w warunkach szczególnych nie ma wpływu na przyznanie prawa do emerytury, to nie ma żadnych podstaw do rozstrzygnięcia w sentencji orzeczenia spornego okresu, ani do merytorycznego rozpoznawania tego żądania.

Skoro zatem ustalenie okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych (w związku z niespełnieniem przesłanki w postaci osiągnięcia wymaganego wieku) nie ma wpływu na prawo do emerytury, to wydanie wyroku w oparciu o art. 189 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy.

ZARZĄDZENIE:

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć

pełnomocnikowi wnioskodawcy.

27.02.2014r.